

۱۳۲۴
سـ
۵ صفر الخیر

الذین والاکتب

نامنده

مجله اسلامیه در

۱۳۲۴ سـ
۱۹۰۶
۱۳ نچی ذوالقعدہ
۱۶ نچی دیکابر

محرر وصاحب امتیازی ایچون آدریس :
قزان ملا عالم جان .

خارطیومطبعه
قزان .

تاریخ تأسیس

سنه ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین و الادب

نامنده

مجله اسلامیه در

سنه ۱۳۲۴ ذوالقعدہ ۱۳
۱۹۰۶ دیکابر ۱۶

محرر وصاحب امتیازی :

قران خدام علمندین

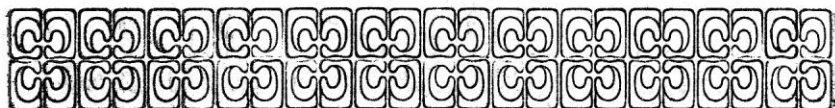
ملا عالم جان البارودی.

خارطیو مطبعه
قران.

مجله اوزپر و غرامینه مناسب بولغان - دائره ادبده بولمق، و عبارتنده سهولت، و زیاده حشو و استدر ا کدن سلامت بولمق شرطلریله هر تورلی مقالهنی قبول ایده در .
 و ارباب افکار ننگ حقانیت اوزره بولغان مناظره ارینه میدان ویره در .
 ولکن امضالی مقاله لر مجله مسئولیتی تحتنده بولمای فقط صاحبی مسئولیتنده بولادر .

بو نسخه ننگ مندر جاتی

۳۶۷ ایمان شرطی	۳۵۴ قیامتکه اشانماونک بش علامتی
۳۶۹ قیامت و حسارغه وجدان ایله اشانماون	۳۵۷ اطعام (تویدرو) توغریسند بولغان آیتلر
۳۷۲ توحید لسان (تل برلاشدر و)	۳۵۸ وشول توغریده بولغان حدیثلر
۳۷۴ حفظ صحت ایچون بعض قواعد	رسول الله ننگ صلی الله علیه وسلم مبارک
۳۷۶ خاتون و ایر و وظیفه لاری	۳۶۱ سناچ و سقالنده بولغان آقلق و آنک سیبیلری
۳۷۷ حجاب مسئله سی	۳۶۴ تنقید ننگ فائده سی و شرعا ضرور لقی
۳۸۰ زیمه تسواغه جواب	تنقید ایچون قندای کشی اهل و تنقید ننگ
۳۸۱ احمد بای ایچون مرثیه	۳۶۵ آدابی

مجله ده تفسیر .

مجله نك هر نسخه سی باشند بعض آیات تفسیرینی بازولا کلادر .
 قرآن فی مرتب یازلما ینچه بالفعل حاجت توشما کینه قاراب یازولادر *
 قرآنی فائده لی روشده اوگرنمک وآنکلامق آزمو کوبمو اوگرانوب
 آنک بوینچه اش قیلیمق و بالفعل فائده لانیقدر صحابه لر ایچنده کوب
 کشیلر (رضی الله عنهم) قرآنک همه سینى اوگرانوگه ویادلاوغه ترشماغانلار
 بلکه آز آز اوگرانلارده اوگرانلارینه تش وترناق برله یابشقانلار
 وآنک بوینچه اجتهاد اوزره عمل قیلغانلار *

فقیر مجله ده قرآن تفسیرینی ترتیبی برله یازما ینچه خلق اوستینه حاجت
 کاوی باشلارینه مسئله تشوینه قاراب یازونی یخشیراق کوردم *
 حاضرگی کونده خلق آراسنده آچلق کورلوب یتیم ومسکین کوبایوب
 تورغان سبیلی بونسخه ده یتیم ومسکین گه یاردم بابنده یتارک وکوب
 وعظلمنی آنکلاتورلق بولغان رأیت سورسه نك تفسیرینی یازمق بولدم *
 الله یاردم ویرسه ایدی *

اعوذُ باللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ارَأَيْتَ الَّذِي يَكْتُبُ بِالذِّينِ ﴿١﴾ فَلَكَ الَّذِي
يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣﴾
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٤﴾
الَّذِينَ هُمْ يَرَاوُنَ ﴿٥﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٦﴾ ﴿٦﴾

ترجمہ

(۱) کوردنکو (بلاسنکو) دیننی یا کہ قیامتہ بولاچاق جزا (ثواب وعقاب) نی راستلماوچینی (دینگہ، قیامتکہ اشانماغان کشینی تانیسنکو بلاسنکو تانوماسنک بلمسنک سنکابلدرایم علامتترینی ایتایم دیمک بولور * صونکرہ اللہ تعالیٰ دینگہ و قیامتکہ اشانماغان کشیار ایچون بش علامت ذکر ایدهدر * اولگی علامتی :

(۲) بوکشی یتیمنی شفقتسزک برلہ قوار (تیوشلی حقینی ویرماس) (۳) مسکین (آچ و آبطر او کشی) نی تویدروغہ (اوزینی و باشقہنی) قز قدرماس (مسکین گہ اوزیدہ یاردم ایتماس باشقہنیدہ دیلاماس بولوشماس) دیمک بولور .

(۴) نمازلارندین یا لغوشوب یعنی تیوشلی وقتندین کیچو کدروب، رعایہ سز،

خشوعسز، اخلاصسز) اوقوچيلارغه الوغ اوكنچدر. ^(۱) (قيامته هر عمل برابرنده جزاء وپرلمكىنى كوردكلرنده الوغ اوكنچ وفايقوغه دوچار بولورلار).

۵) كورساتش ايدرلر (يعنى اوقوغان نمازلارى، قىلغان عمللرى جزاغه ثوابه وعذابه اشانوب دگل چين اشانودين بولسه خشوع واخلاص برله بولور ايدى بونلار رياء برله كشيگه كورساتش ايدوبكنه قىلالار).

۶) زكاتنى وپرمایلر (الله نك وپرگان مالندين فقراء حقىنى چىقارمايلار، كامل اوتامايلار).

اخيرگى آيتكه ايكنچى ترجمه:

بالته پچاق ايلك قونا آربه چانه واق تويك يورط كرگى ترسه نى كورشيلرينه ودين قرنداشلرينه وپروب تورمايلار قيامتكه اشانماغانلقلى سببلى ثواب كلورك اشلرگه قزقمايلار ديمك بولور * الله تعالى اوشبو بش تورلى يمانلقنى دينگه اشانماو، قيامت وجزا كونينى آنيقلاماو علامتى ايدكىنى آچيق ايتكان * الله نك خبرى وسوزى شهبهسز راست ودرست * عناد وتعصبسز عقلمز برله گنه اويلا ب قاراغانده شولاي ديورلك * چونكه بر كمسنه ديننى تمام راستلاسه قيامته هر عملگه يخشى سينه ثواب يمانينه عذاب بولاچاينه اشانوب يتسه الله دين فورفور كو نكلنده تواضع وشفقت وخلوص اورناشور ثواب كلتوررداي عملرگه قزوغور وآنلارنى اشلرگه تروشور وهم الله

(۱) انس بن مالك (رضى الله عنه) حسن بصرى (رحمه الله) ايتكانلر نچه: الله غه شكر كم عن صلوتهم ساهون ديدى (نمازلارنده يالغوشالار) ترجمه سنده بولغان (فى صلوتهم ساهون) عباره سيني ايتمى. اكر بولاي ديكان بولسه همه مزگه قيون بولور ايدى نماز ايچنده سهو (يالغوشو) مز بولدر حتى رسول الله دهده (صلى الله عليه وسلم) گاه سهو بولغان سجد سهو برله نماز ينى تكميل قىلغان. اما نماز دين (نماز ده دگل) يالغوشو: نمازنى تاشلاو، ياك، كيچكدر، واخلاصسز اوقو، وما الشبه ذلك در الحاصل آخترده، ثواب بولسه ايدى ديوكوتم كان، عذاب بولو دين فورقوماغان روشده، بولودر * اللهم احفظنا

ايچون اشلارگه تر وشور كشيگه كورنش ايچونگنه دگل * خلق آراسنده اينك قزغانچ اينك ضعيف وسنوق كونكلى كشيلىر (يتيم ومسكين لىر) گه ياردم ايدر آنلارنى رنجوتماس ، خورلاماس آنلارنك شريعت ومروأت جهتلر نچه بولغان حقلاربنى اوتار *

كورشى وقولان وسائر خلقلارغه بخشى معامله قيلور * وهر كمگه بخشى اشده ياردم ويرر * بر كمسنده - معاذ الله - چين ايمان بولمسه دين وقيامتنى آنيقلاغان بولمسه آنك كونكنده الله دين قورقو قونلى بولماس بخشيلقغه قزقماس صدقه وخير فيلساده دنياوى بولغان فائده بربرنده گنه قيلور *

يتيم ومسكين حقنده ده دنيا جفاسندين آدم عيبلاوندين دوست وخويش شلته سندين قوتولور قدر گنه معامله قيلور
نماز وفيازنده دخى اخلاصسز بولور وقتندين قالدردر اوتا گانده ده خشوغسز غنه كونكلسز گنه اوتار *

زكات وباشقه صدقاتىنى تيوشلى روشنچه اوتاماس * برده اوتاماس يابسه دنيا تولاوينى اوتاو كىبى فقيرنى آلدارغه اوطارغه تر وشقانداى روشده گنه اوتار * كيچوكدرر نچار مال ويرر ، فقيرگه منت ايدر ، اذاقيلور ، زكاتى آرفاسنده دنيا ده فائده كورونى ايستر تيوشندين آرتق خدمتكارلارينه قوشتانلارغه وفلانلارغه ويرر قتيغ كونكلى بولور * فسقه سى ايمان واعتقادى ضعيف آخرنكه اشانوى آز كشى آخرنده بيك الوغ فائده كلتوررداى اشلرگه - يتيمنى قزغانو مسكينگه شفقت ، نمازنى رعايه ، زكاتنى اوتاو كيبيلرگه - قزقماس بوكونده گى (دنيا) طنچلقىنى آلدده كورر *
تانكدغى (قيامت) راحتى ايچون فايغور ماس *

اسلامنك اطعامغه دلالتی و دیملای آیات

مدثر سورہ سنده: الله تعالى گناھیلارنك (یمانلارنك) حاللرینی
تموغغه نی سبب برله کردنكز دیو سوراغانده ایتکان جو ابلارینی حکایت
قیلوب ایتکان :

لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ وَلَمْ نَكُ نَطْعُمِ الْمُسْكِينِ *

ترجمه سی : نماز او قوچیلار دین بولماق ابطراونی اشامادق *
وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ حَتَّى آتَيْنَا الْيَقِينَ (۲)
بو آیتده نماز او قوماو آچلارغه آش ویرماو تموغغه کروگه
سبب بولغان نرسه لر جهل سندن ایدکی نی آچیق بلدرگان *

سورہ انسانده: ایدگولر نك قیامت، گی یخشی حاللرینك سبیلرینی
سویلگنده ایتکان : وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا *
ترجمه سی : اول ایدگولار مسکینگه، یتیمگه، توتقونغه آش ویررلر *

ینه آنلارنك حاللری برله ایتکان سوزلر نندن حکایت قیلغان
أَنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَنُرِيدَ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

ترجمه : بزسزگه باری الله رضاسی ایچون آش ویرامز سزدین
جزاً و تشکر (اطعامز قارشوسنده اوزنکزدین برتورلی خیرده) کوتمایمز *
بو آیتدین آنکلانادرکه طعام ویرو باشقه تورلی یخشیلق قیلولارده
باری الله رضاسینی نیت قیلو جزاء و مکافاتنی فقط الله دین کوتو کرک
ایکان فقیر طرفندین خیر دعا قیلو و تشکر ایتو باشقه چه کورکام
معامله قیلو تیوش بولسه ده بو کمسنه آنی کوتماسین ، ایستاماسین *
وهم هیچ بر طریق برله صدقه و اطعامینی منت قیلماسین و فقیر و مسکینگه
اذی ایرشدرماسین *

(۲) یوق و بار کرکماس سوز سویلاوچیلر برله سویلاشدک آنیق کورگانچی
قیامتکه جزا کونینه اشامادق دیمکدر.

سورة الفجرده: انسانك یمان صفت وتیوشسز خلقلرینی سویلاب شلته لاو اورنده الله تعالی ایتکان :

لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ وَلَا تَحَاضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ *
وَتَأْكُلُونَ التَّرَاثَ أَكْلًا لَّمَّا وَتَحِبُّونَ ۗ أَلَمَلْ حَبَابًا ۗ

ترجمه :

(۲) یتیمینی رعایه قیلمایسز (مالی یتیمهك مالینی ساقلاو کړک بولغانده خیانت قیلماینچه حقینی ویرو، مالسز فقیر یتیمگه یاردم ایتو مادی ومعنوی هلاک بولودین ساقلاو، وهر قایو یتیمینی (کړک فقیر کړک بای) تیوشلی روشچه آداب و تربیه ویرو یتیمینی اکرام ورعایه قیلو) در*

(۳) مسکین (آچ) فی تویدر رغه قزقدر شماییسز (بربر نکزی سوز نکز وفعلنکز برله دیملاشماییسز)

(۴) میراثنی توتاش (حرام وحلالینی آیرمای کشی حقندین ساقلانمای) آشاییسز

(۵) ومالنی قتیغ سویاسز * اوزینه تیوشلی میراثنی آلوده حر یصلق قیلو یتیملر کبی کو چسز وحیل سز وارثلرنک حقلارینه، کرشو، وترکه ده حق و آلاچاقی بولغان کشیگه ظلم ایتو، وهم وصیتلرگه زیان کلتوروب وقسوب اوز الوشینه قاتشدر و حرام وحلالنی آیرمای مالغه آرتق کونکل ویرو الله قاشده عیب و گناه صفتلر در تموغ اوتینه سبیلر در *

(ترجمه)

(احادیث)

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من موجبات الرحمة اطعام المسلم المسكين (رواه الحاكم)

اللهنك رحمتينه سبب بولغان شیلر دین مسلمان مسکین فی آشاتودر *

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم افضل الصدقة ان تُشبع كبدًا جائعًا *
 رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتكان صدقه نك عليه وسلم باغر (باور) نی تویدرو نکدر *
 هر آدمگه فائده لی وآش بولا تورغان طعام باغر *
 آر قیلی بتون تنگه نارالادر ایچمک دکخی شولای *
 چین آچلق ووصواو (تننک آشقه ووصغه احتیاجی)
 باغرده بولادر شول سببدین حدیث شریفلرده
 کبدنی تویدرو ووصو غار و دیوتورلی اورنلارده
 کلگان *

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من اطعم مؤمنًا حتى يشبعه من سغب ادخله الله بابا من ابواب الجنة لا يدخله الا من كان مثله *
 برکشی بر آچ موعمنی تو یغانچی آشاتسه الله
 تعالی اول کشینی او جماحنک شوندا ی ایشکندین
 کر تورکه اول ایشکدین باشقه تورلی خلق کره
 آلماس *
 آچلارنی تویدرو چیلارنی قدر و حرمت برله
 اوزلرینه خاص بر قبودین او جماحقه قبول
 ایدلور دیمکدر *

ان رجلاً سأل رسول الله (صلى الله عليه وسلم) برکشی
 (اسلام عمللر تدين قايوسى يبخشى) ديوسوراغان
 جوابده ايتكان : آش ييدر سنك، وتانوگانك
 وتانو ماغانك كشيگه سلام وير سنك *
 ان رجلاً سأل رسول الله (صلى الله عليه وسلم) اي الاسلام خير *
 قال تطعم الطعام وتقرأ السلام على من عرفت
 ومن لم تعرف *
 وتانو ماغانك كشيگه سلام وير سنك *
 اسلام سنن و حقوق اسلامدين بولدقيني وهر بر
 مسلمانغه كرك تانش كرك يات بولسون سلام برله
 يولقوت يوش ايد كيني بود حديث شريف آچق بلدرادر .
 رواه البخارى ومسلم والنسائى

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ايتدى فايوغنه موعمن عليه وسلم ايما موعمن
 اطعم موعمنا على جوع اطعمه الله يوم القيمة من ثمار الجنة^١ وايما موعمن
 سقى موعمنا على ظم^٢ سقاها الله يوم القيمة من الرحيق المختوم^٢ وايما
 موعمن كسا موعمنا على عري كساه الله يوم القيمة من حلال الجنة^٣ *
 رواه الترمذى وابو داود

ابو هريره رضى الله عنه ايتده: رسول اللهغه ايتدم
 عن ابى هريرة رضى الله عنه قال قلت يا رسول الله انى اذا راينك طابت
 نفسى وقرت عيني انبئنى عن كل شىء^٢ قال رسول الله صلى الله عليه
 وسلم كل شىء خلق من المأفقت اخبرنى بشىء^٤ اذا عملته دخلت الجنة^٤ قال
 اطعم الطعام وافش السلام وصل الارحام^٥
 دخی ايتدم منكا شوندايون بر اشددين خبر وير كه
 آنى اشلاسام جنتكه كرور من* رسول الله صلى الله عليه
 وسلم ايتدى كه طعام آشات، سلامنى فاش قيل يعنى
 (هر كمگه تانوسانكده تانوماسانكده بارى مسلما نلقى
 ايچون سلام وير) ديمكدر *
 فرنداشلر نكگه شفقت قيل (رحم حقينى رعايه ايت
 آنلار دين آغيرلق كورسانكده يو كلا حرمت
 كورسانك شكر ايت محتاج بولسه لار بولشلق
 ايت وهكدا) ديمكدر *

وَصَلِّ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسِ نِيَامٌ آدَمَلَر یوقلاغانده نماز اوقوغل * اولاقده تونلرده
تَدْخُلُ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ * ^۷ اللهغه عبادت قیل (تهجد اوقوغل) مناجات قیل توبه
(رواه احمد وابن حبان والحاکم) واستغفار ایت دیمک بولور *

۷ بواشلر نی قیلسانک طنچلق اوزره جنتکه کرسنک *
رسول الله صلی الله علیه وسلم اوشبو آلتی حدیث ایچنده اخلاق
حسنه ننگ اصوللارینه و نظام عالم و صلاح معیشت ایچون حاجت بولغان
اسبابنک بیک الوغلاریزه اشارت اینه شدر * چونکه آچنی تویدرو
یلانغاچنی کیدرو، توغانلارنی رعایه ایدو، هر بر دین قرنداشینه سلام
و محبت اوزره یولقو، الله تعالی حضرتینه اولاقده قرانغو تون ایچنده
خلوص و خشوع برله نماز اوقو و مناجات ایتو برله بنده اسلام تعلیمی
بوینچه اوزنده بولغان بورچلارنی (بنده حقلارینی الله حقلارینی)
اوتانگان و بیوک سعادت یولینه کرگان، الله ننگ فضل و عنایتی ایله
اوزینی چین انسان مرتبه سینه یقینلا شدرغان بولادر *

باب الشمائل والسير

عن انس بن مالك رضى الله عنه) ايتكان كم رسول الله نك
الله عنه قال ما عدت في (صلى الله عليه وسلم) باشنده وسقالنده بارى اون
رأس رسول الله صلى الله عليه وسلم و لحيتته الا
دورت برتک چمالیغنه آق توك سانادم *
رسول الله ننگ صلى الله عليه وسلم، ساچی وسقالی
اربع عشرة شعرة بيضاء * بتونلاى آغار ماغان ايكان بلکه بتونلاينده اون
(الترمذى فى شمائله) بش يكرمى قدر آق توك بولوى چمالانغان
وعن عبد الله بن عمر رضى الله عنهما قال انما
كان شيب رسول الله صلى الله عليه وسلم بارى يكرمى قدر ايدى *
نحواً من عشرين شعرة بيضاء . الترمذى.

عن عبد الله بن عباس رضي الله عنهما قال قال أبو بكر رضي الله عنه رسول الله غه (صلى الله عليه وسلم) يا رسول الله آغاردنك (فارتايدنك) ديگاج رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : منى هود سورهمى، واقعه سورهمى والمرسلات سورهمى عم يتسألون سورهمى اذ الشمس كورت سورهمى آغارتدى (الترمذى).

فارتايدى ديگان *

علم حكمت بوينجه سقال، توك آغارمقى طبيعت ضعيفلانگاندين ومزاجنك اعتدالدين چيقماقندين بولا تورغان بر علت وقصودر مزاج وطبيعت اوز حالنجه تورغانده توكده تغير بولماسقه تيوش * مگر كشى بر آيبرم قايفوغه وقورقوغه اوچراسه ياكه اوزى قايفور وچان طبيعتلى وينكل خلئلى بولسه ياكه آقرينلق برله مزاجى ضعيفلانسه سببينه كوره آز وكوب توكنده آفاق ظاهر بولا * رسول الله صلى الله عليه وسلم قونلى طبيعتده واعتدالى مزاجده وكوركام خلقده بولغانغه آنك توكلرنده آفاقى بولماسقه تيوش كورلسه ده مذكور سورهمى ارده بولغان قيامت قورقنچلارى الله نك غضب وقهر كونلرينك حكايترلر آنى قايفورتقان اوزى وامنى ايچون بيك قورقوتقان ساچى وسقالى آغاره باشلانغان.

بوحدیث شريفاردين نچه تورلى فائدهلر آنكلانادر *

برنجى: رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابه لرى برله ايركىن وحریت اوزره معامله قيلغان اوزينى الوغ توتوب آنلار سوز قوشا آلماساق در جهده قيلماغان قارتلار بر برسینه اوچراشقانده محبت وعمر اوتما كينه تأسفى كورساتوب فارتايدنك توغان دیدكلرى كبی رسول الله غه ده صلى الله عليه وسلم ابو بكر رضی الله عنه فارتايدنك آغاردنك يا رسول الله ديگان. رسول الله صلى الله عليه وسلم سننك نى اشك بار ديمگان باكه يموشافاق اوزره سببىنى بيان ايتكان *

ایکنچی: قرآن اوقوغانده معناسینی آنکلاب وعدندین (۱) ووعیدندین عبرت
 آلوب قلب و طبیعتکه اثر حاصل ایدرلک روشده اوقو تیوش ایکان *
 اوقوب چیقو وردنی تیزتیز تمام ایتو برله گنه مقصود بولغان فائده
 حاصل بولمای ایکان *

رسول الله صلی الله علیه وسلم الله نك دوستی دنیاده و آخرتده رحمت وامن
 درجه سنده بولاتور ووب ووعید آیتلر ندین عبرت لنگان الله نك غضب و عذابندین
 قورقان، یغلاغان، قارتایغان حتی بعض مبارک ساچ و سقاللاری آغارغان *
 اوچنچی: بو ثابت و صحیح بولغان حدیثلر آچیق بلدرادر کم بعض
 روس و فرنگ موعر خلارینک جموعه لارنده رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم)
 بتونلای آق سقاللی قیلوب رسم مبارکینی کورساتولری احوال محمدیه
 و تواریخ اسلامیه ده ارتکاب ایتدکلی کذبلیری یا که تحقیقلارینک
 سطحیلکنندین توغمه خطالری جهل سندن در .

مسلمانلار ایچنده حتی عالمر یا که ملالار ایچنده ده شمائل شریفه دین
 سیر نبویه دین خبر دار بولمادقلی و بعض سفهاسینک کر کسو نمادکی سببلی
 موندای خطا اشر صادر بولغالای قولی و فعلی، حرکاتی و سکنتاتی، نوم و یقطه سی
 اکل و شربی و همه احوالی برله توغری، تیوشلی، و شنی کورستان و عین حکمت
 و حقیقی هدایت اسبابینی بلدرگان نبی امین و رسول رب العالمین نك شمائل
 و سیرینی اوقوماو، اوقوتماو، بلماو، و بلدر مور رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم)
 یخشلاب تانوماو تانورغه و تانوتورغه تره شماو در بواشنک نی قدر غفلت
 حماقت ایدرکینی منم قلمم یازه آلمای هر ایمانلی کشی اوزی اولچاسین *
 والسلام علی من اتبع الهدی *

تنقید یا کہ نقد

تنقید، نقد اصلده آنچه نك و باشقه نرسه نك یخشی و بیانیی آیرمق معناسینه در محدثلردین (حدیث عامینی بلگوچیلردین) حدیثنك صحیح و غیر صحیحینی، ثابت و غیر ثابتینی، موضوع و غیر موضوعینی آیروده استاذ بولغانینه (نقاد) دیولور * رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتمگان سوزلرنی ده ایتدی دیو آنکا نسبت ویرولار بولغالاغان * مرور زمان برله بواش بایتاق کو بایگان شول سببدین درست و نادرستی یعنی رسول الله نك ایتمگان و ایتمگان آیدکینی آیرمق دین ساقلاو ایچون فرض و لازم بولغان * بو آیر و غه نقد و تنقید، آیر و چیغه (ناقد) دیگانلر کاهل کوب ناقده بر یولی جمع صیغه سی اوزره (نقاد) دیورلر *

علم حدیثده تنقید نك کر کلکی

حدیث شریفنی کو چوروده کم اشانچلی کم اشانچسز، کم انوتمای کم انوتچاق بواشلرنی هم تیکشرو لازم بولغان بو تیکشرونی احوال رجال فنندین علم جرح و تعدیل دیلر بوتورلی علم بر آدمنی غیبت فیلوغه اوخشاشلی اش و عیبینی تیکشرو کبی کورلسه ده فی الحقیقه اول بابدین بولما اینچه دین ساقلامقده و رسول الله نك (صلی الله علیه وسلم) سوزلرینی باشقه کشیلر سوزلر ندین یخشی آیرمقده بیک ضرور بولغان ممدوح و واجب علملر جملہ سندین سانالغان * بو علم جرح و تعدیل هم تنقید فنی جملہ سندین در * مگر اولگی قسم تنقید کلام بو جرح و تعدیل تنقید رجال و تنقید متکلم اسملری ایله آیریلورلار *

باشقه علمده و سوزده تنقید نك کر کلکی

تنقید نك حاجتکلکی فقط علم حدیثکه کوره گنه دگل هر بر علمده و هر سوزده حاجتدر چونکه هر علمده و هر بر سوزده اوزینه کوره

صواب وحق بولغانی مطلوب وخطا وباطل بولغانی عیب و ضلالت
یا نکلیش سوزنی ایشتوده وبلوده وخطا وباطل مسئلهنی اوگرانوده
و بلوده قیمتلی بولغان عمرنی ضایع ایتودین باشقه بر فائدهده یوق *
بخت و سعادت هر نرسهنی درست آنکلاوده و اوکنچسز لذت و راحت
حق و ثابت نرسهنی بلوده و آنیقلاوده در *

جمیع مسئلهده حق برله باطل، صواب برله خطا آرارینی آیروب
درست کورساتو پیغمبر لر دین باشقه بنی آدمگه میسر دگلدر *
باشقه لارنی قدر عالم بولسونلار و نی قدر فیلاسوف بولسونلار بیک
توغری فکری سلامت عقلی کبی بولسه لارده آچیق وحی سماوی
و تعلیم الهی غه اسناد ایدلمگان خصوصلارده خطا قیلولاری احتمال خار جنده
دگلدر * بوندای احتمالی ماده لرده مشروعاتده شریعتکه معقولانده
تکرار عقل سلیمگه تطبیق برله حقنی ایزلاووکورساتو خطانک خطا قینی
بلدرو بتون مسلمان و عالم انسان اوزره علی الکفایه فرض و بورچدر *
خلاصه الکلام تنقید امر بالمعروف نهی عن المنکر جمله سندین بولغان فریضه
امت و وظیفه ملت در * آنلارنی بوبورچدین قوتقارردای اقتدارلی
فقادلر بو خدمت ایچون متکفل بولمق تیوشلیدر * تا که بو خدمتنی
ادا ایله ابناء ملت و جنس لرینی عیب و وزر دین قوتقارسونلار و اوزلرینی
الوغ اجر لر برله قوتلاسونلار *

تنقید که کم مقتدر و نچوک کرک .

تنقیدده بر آدمنک خطاسینی کورساتولور و آننک عیبینی میدانغه
چیقارلور بر مسلماننک عرضینی (یوز صوینی) توگولور * بواش الوغ
خطرهلی اشدراظهار حق قیلامن دیوب گناهغه گرفتار بولونماسین توغری یلقنی
ایتمان دیگان بولوب خطا و ضلالتکه دوچار بولونماسین *

تنقید قیلمقچی کمنسه سوزنک شرعی و عقلی جنتلرینی یخشی
 آنکلا سین و درستلک یوللارینی تیکشورسین * شرع و عقلغه تطبیق ایدرگه
 تروشسین * ممکن بولغانده سوزنک صاحیبینه فایتسین صوراسین *
 باشقه آنکلی و احتیاطلی کشیلردین هم صوراشسین * سوزنک درستلکینه
 وفائده لی ایدکینه اصلا یول تابولماسه ادب دائره سندین و انسانیت
 احاطه سندین چیقما ینچه راق مقامینه و مسئله سینه کوره سوزنی عیبلا سین *
 سوزنی عیبلا سین کشینی دگل * کورساتوده ضرورت بولماغانده سوز صاحیبینی
 یاشیرسین * رسول الله صلی الله علیه وسلم قایو مسلمانلاردین نامناسب
 (تیوشسز) اش یا که سوز آنکلاسه آدمینی آتاماینچه شوندا ی اش
 قیلوچیلار موندای سوز ایتوچیلار تیوشسزنی اشلا یلر خطا قیلالار
 گناهغه توشالار دیگان کبی عام سوز برله تنقید قیلور ایکن *

وهیچ کمگه ده دشمانلق قیلو کرکماس اظهار حق قیلامن دیگان کشی
 قلبنده دشمانلق ساقلاغان بولوب شونی چیقارسه بیک عیب اش قیلغان
 بولور بلکه شاققای سفاهت کورسنگان بولور * الله تعالی قرآنده لوط علیه
 السلام نك بوزوق اش قیلغوچی قومینی تنقید مقامنده ایتکان سوزینی حکایت

قیلوب **وَإِنِّي لَعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ** دیگان

من سوزنک اشنگزنی سویمو اچیلر دین من دیمک در اوزنکزنی سویمایمن
 مفهومده بولغان وانی لکم من القالین دیگان عبارتنی ایتمگان *
 اسلامده اونکان یخشی عالمیر یرافسز سوزگه اوچراسالار
 ضرورتسز سوز صاحیبینی آتاماینچه قیل یا که قال بعضهم کبی اجمال تعبیرلر
 برله سوزنی کوچروب مقامینه و مسئله سینه کوره یمو شاقلق یا که قتیعلق برله
 فقط سوزنی عیبلیگانلر اوزلرینی یخشی ساقلاغان حالده ما هو الحق نی
 کورساتورگه تروشقانلار جز اھم الله خیرا *

ایمان شرطی

حدیث شریف کرده توری ذکر لر و دعالر اوگرادلگان وهر قایوسنده توری خاصیتلر وکوب ثوابلار وعده ایدلگان* بعضری اُستدین قاراغانده آرتغراق (افراطراق) دیوراکده بار* کتابلارنده تورلیچه سوزلرنی بیغارغه سویگان، سوزنک اصلینی بیک تیکشورمگان قایوو اعظلمر اصلسزراق خبرلر قاتوشدرغان بولویسده احتمالدین یراق دگل *

لکن سوزنک اصلینی بیک ازلاوچان وآنکلاوچان محقق عاللمر و بیک اشانچلی محدثلر کتابلارنده ده مأثور بولغان رسول الله دین (صلی الله علیه وسلم) کو چورلگان قسقه قسقه دعاء و تسبیحلارده کوب ثوابلار کوب خاصیتلر وعده ایدلگان بونلارنی اُستکی قاراو قسقه عقل برله گنه اولچاوسز آرتق اش دیورگه یارامای اشانورلق کشی (۲) ایتکچ اشانورغه تیوشلی وهم اشانچلی عالم کو چرگاچ اصلسز بولماغای ایدی دیوشبیه لانوکر کماس اولچاوینه صیغره آله اغان کشی اوزینی عیبیله سین ده صوراشسین بلورگه تر وشسین* ذکر و تسبیحده بولغان معنی و حکمتنی آنکلاوده اوزینی قصورلی کورسین* آزغنه ذکر و دعاده مثلتهلیلده (لااله الاالله) دیوده هلقه ده (لاحول ولا قوة الا بالله) دیوده بیک کوب ثوابلار بار بو آچیق ثابت اثرده آتیق وارد بولغان لکن اول وعده لر بارچه سی تیوشلی روشچه وکرکلی آدابنچه اوقوغان کشی حقنده در افراط و تفریط یوقدر* هر قایو دعانی و ذکر و تسبیحنی اوقو آدابی :

(۱) کلامه لرنی (سوزلرنی) درست اوقوسین

(۲) هر کلامه ننگ و دعاننگ معناسینی یغشی آنکلا سین

(۳) اوقوچی کهمسنه اوزینی قصورلی و گناهلی شوننگ ایچون الله دین بیک فورقولی وهم اویاتلی بلوب کونکلینی بیک توبان و سنوق توتسین* الله ننگ مغفر تینه ورحمتینه بیک محتاج اگر

الله مغفرت فیلماسه اوزینی هلاک دیو بلسون *

(۴) الله تعالیٰ نی دعاسینه موافق بولغان الوغ صفتلر برله کونکلنده حاضر توتسون اوزی اللهنی کورماسه ده الله نیک کورماکینی آنیقلا سین تا کم الله تعالیٰ آنک کونکلنده بیک سندن اینک سویگان صفتلر (سنوقلق، قورقو یالوارو) نی کورسین (۵) شول دعا و ذکر آرقیلی الله دین رحمت و ثواب ایرشما کینه اشانسون * اوشبو حالتده (روشده) اوقوغان کشیگه الله تعالیٰ فضلی و رحمتی برله کوب ثوابلار ویرسه نی عجابت و نی عرابت بار برده انکار ایدر ای نرسه یوق *

کوب ذکر لر نیک ثوابینی بیانده حدیث عبارت لر نده (ایمانا واحتسابا ،) یا که (خالصا مخلصا) قیدلری کلگان و بایناق شرطلارغه تنبیه ایتکان * نسبیح و ذکر لر ده گسی ثواب اوشبو آداب و شرائطقه باغلی بولغان کبی الله دین هر تورلی حاجت سور اووده ده (کربک اوزی ایچون کربک کشی ایچون) اوشبو ادبار رعایه قیلونورغه تیوشلیدر . دعا و تیلانک قبول بولماقی شول وقتده غنه امید ایدر * و ماثور بولغان روشده خسته غه اشکور و ده یا که خسته ایچون صوغه و باشقه نرسه گه ار ووده اوشبو شرطلر البته رعایه ایدلور گه تیوشلیدر * یوقسه قوری تل برله گنه حضور قلب و تضرع دین باشقه بر ایکی ثابیه (سیکونت) لک دعا و ذکر اوقوده اول قدرلی خاصیتلر و چیکسز ثوابلر وعده ایتو دگلدر ، و قبول بولولار و تاثیر ایتولر امید ایتمک بیک اورنلی دگلدر *

مابعدی بولسه کربک

حساب - وجدان

هر قایومزغه معلومدرکه حساب حق : یعنی بو دنیاچه اشلاگان
 اشلریمزدن سویلگان سوزلریمزدن ونی ایچون اشلاگانمزدن
 همه سنبن آخرنده حساب آله چقدر . دنیاچه اشلاگان اشلریمزگه ،
 قیامتکه بارغاچ حساب آلودن بزگه شونی آنکارغه وویلارغه ممکن :
 هر نرسه نی او یلاب مسئولیت کیله چکن فکرلاب احتیاط ایتوب اشلارگه
 كرك ایکان . ایسابسز مالله برکت بولمای دیگان کبوك ایسابسز
 توتولغان عمردهده ایسابسز (حسابسز) کیله چکنی او یلامای اشلانگان
 اشدده فائده بولمیدر . الله نك قیامتده هر اشدن وهر حرکتدن حساب
 آلوی بزگهده هر اشنی حسابلاب اشلاوگه وهر اشمزده جوابچه
 قلاچغزنی او یلاب وجدانمزغه عقلمزغه قایتوب اشلاوگه بیورودر .
 خواجه سینه حساب بیره چك کیتچی هر نرسه نی اولچاوده صانوده
 او یلانوب فکرلاب عقلینه وجدانینه صالوب کیله چکده حساب بیره چکین
 او یلاب حسابینك توغری بولماقینه طرشه وهر اشنی شونکا تطبیق
 ایتوب چاغشدروب قاری . امتحان بیره چك شاگرد معلمی او گراتکان
 نرسه لرنی توغری معلمی قوشقانچه سویلارگه ؛ صور او چیلرننك
 سؤالترینه توغری جواب حاضر لرگه و بیره چك جوابینی عقلغه وجدانغه
 صالوب قارارغه طریشه در . شونك کبی قیامت کونینه ، حسابچه چنلاب
 اشانغان آدم ؛ اوزاقلامای تیز کونده باشینه برمسئولیت کیلاچا گین
 او یلاب هر اشن عقلغه وجدانغه صالوب اشلارگه مجبور بوله در . اگر
 اشسز بالقاو بولوب دین و ملتینده فائده ایتارگه ممکن بوله توروبده
 ایتماسه ، قیامتکه اشانغان وجدانینه قایتوب قاراغان کشی بو اشلرندن
 وجدانی او یالوب ینه آرتوغراق قیامتده بولاك آلورغه طرشوب خدمت
 ایتوگه مجبور بولادر .

شونزک ایچون قیامتکه چن، چن اینانغان وجدانلی آدم، هر نرسه نی
 اویلاب اشلاوچان بوله در. وجدانی بولغان قیامتکه اینانغان آدم هر
 توری بزوقلقدن طیوله وهر توری یخشیلقلرنی اشلی واشلاوگه
 مجبور بوله در.

مؤمن و مسلمان بولو بده اللهغه اطاعتده قصورلق قیلغان، ظلم، خیانت
 قیلغان، عمرون یالقاولقی برله اونکارگان آدم، قیامتکه وهر اشدن
 حساب آلوغه اشانمغان یاخود قیامتنی، حسابنی، اونوتقان وجدانن، عقلن
 بوزغان وهر قایوسندن وازکیچکان آدمدر. ظمنچه قرآنده بوقدر کوب
 آیتلرده و سوره لرده قیامت، حساب، بعثنی ذکر ایتو، رسول الله (صلی الله
 علیه وسلم) و خلفاء راشدین ننگ خطبه لر نده اولومنی، قیامتنی کوب ذکر
 ایتولری هر نرسه دن حساب آینه چغینه وهر اشدن اینک قدرلی و اینک
 عزیز، اوزینکا و باشقه لرغه فائده لی، دنیا و آخرت صلاح و فلاحه سبب
 بولغان وجدانغه قایتو ایچون وهر اشدن مسؤلیتینی اویلاب وجدانغه
 عقلغه قایتوب اشلاوگه قزقدر و ایچوندر. یوخسه باشقه نرسه نی بتونلای
 اونوتنکز دنیانی بتونلای تاشلانکز عبادت، ذکر، تسبیح برله گنه
 اونکارینکز فکرینکز شونارغه غنه منحصر بولسون دیهک دگلدر.
 بعض یاشریمز وهر نرسه گه اوستدن گنه قاری تورغان آدملریمز ننگ،
 اماملرننگ خطبه ده اولوم و قیامتنی ذکر دن کولولری اورنسدور *
 اشننگ فلسفه و حکمتن آنکلاماغاندن رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم)
 واصحاب ننگ خطبه لر ن کورمگاندن یا که کور و بده دقت ایمتکاندن ناشیدر.
 رسول الله (صلی الله علیه وسلم) و آننگ بوزمانغه قدرلی بولغان چن
 تابعلری خطبه لر نده زماننده اینک مهم و خلقغه آنکلاتوی تیوش بولغان
 مسئله لر دن بحث ایتدکلی کبی همان اولوم و قیامت حاللرینی ذکر اید
 کلمشئر و آدملرنی همان عقلغه وجدانغه قایتوب اش قیلوغه دعوت
 ایتمشلر در رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هر وقت اشنی وجدانغه عقلغه

صالوب اشلاوگه فز وقدر مشدر . باقنکز شول صحیح حدیثکه (اذالم تستحی فاصنع ما شئت) معناسی: اویالماز ایسانک تیزه دیکنکنی اشله یعنی انسان بولغان ذات کندیننک قباحتندن اویالمق وهر اشنی عقل و وجدانغه تطبیق ایتوب اشلامک کرک دیمکدر * ایکنچی بر صحیح حدیثه مذکور درکه بر آدم رسول اللهغه کیلوب یا رسول الله مینکا دین اسلام عقنده شوندا این بر سوز سویله که سیندن صونک مین باشقه لردن صوراوغه محتاج بولمایم رسول الله ایتدی (قل آمنت بالله ثم استقم) معناسی ایبان کلتورده صونکره استقامتلی (توغری) بول ، یعنی هر اشنی اشلامک بولسانک عقل و وجدانغه تطبیق ایدوب قاره اگر عقلنک و وجداننک شول اشنی اشلاونی مصلحت تابسه اشله ، آنلار مصلحت تابمغان عقل اوزینه گنه قایتوب قاراغانده ایشلار گه آغیر سنغان نرسه نی اشلامه دیمکدر . واقعا استقامت ، توغریلق ، منفعة شخصی لردن نفسا نیتلردن واز کیچوب منفعة عمومی گه کوز تگو ، هر اشنی عقل وجدانغه صالوب اشلاو دین اسلامنک مقصودیدر دین اسلامده موندین عبارتدر بر قومنک الوغلی شرافتی افراد ملت آراسنده استقامتلی وجدانلی آدملرنک کوبلگیله متناسب و شوننک ایله تقدیر ایدیله دیمشدر .

(شهر)

اتحاد لسان = تل برلگی

بو کون جمیع ترک اولادی آراسنده تل برلشدر و برنچی کرکلی
 اشلر مز دین در . لکن بو نیچک حاصل بولاچا قدر ؟ محل تبصر
 و محل مطالعه و محاکمه در . ظن عاجز انه مچه تل برلشدر و ، ترک
 طائفه لرندن بر بینک تلین تراتوب ، یا خود تزلگان بر تلنی جمیع
 طائفه لر آراسنده التزام ایتو برلن بولونی کتو ، وشونکا چالشوب
 چابالانو فاحش و توبه نی قابل بولماغان بر خطا در ؛ چونکه بوننک
 اوکایسنزلقی و مشقتی و ضرری یانکا بر تلنی قبول ایتودن بیک آز
 کیمدر . بو تقدیرده بز همان عرب تلیننک صرفین تاتار بالالرینه
 فارسی تلی برلن اوگراتو بازندن چفا آلمیز .

آندن فوتولوب بونکا کرومز مشقت ننگ بر پچماغندن ایکنچی
 پچماغینه کوچو کبی گنه بولادر . بز گه بو اشد ترکردن عبرت
 آورغه کرک . آنلرشول بولدن کینکانگه ، عوام آراسنده آنلرننک
 نشر معارف قیلمق امید یی بیک یراق کیتکاندر ؛ چونکه ترکر ،
 عربچه دن ترکچه دن فارسیچه دن بر تل یا صاغان بولوب جمیع ترکرنی
 شونکا تکلیف ایده لر کبی کوریلدر . بو بیک قولایسنز و حرج اشد .
 فکر عاجزانه مچه تل برلشدر وننک طریق ، طبیعی شول روشک
 بولاچقدر : هر طائفه ، اوزینک عوامی آنسکلار مرتبه ده ساده آچیق
 سویلارگه و یازارغه کرک (ساده دیساکده قواعد لسان وقواعد
 املا یا صالوب رعایه اولنمق ذکر گه حاجتی بولغان طبیعی ضرور و لازم
 نرسه در ؛ چونکه قواعد مرعی بولماغانده هیچ کم سویلگان
 و یازغان سوزلرنده مرادنک خلاف آنکلانودن امین بولا آلمیدر .)
 شولای ایتوب بارا بارا هر طائفه ، ایکنچیلر سوزندن و یازوندن بیک
 کوب سوزلرنی آلاچقدر در . شولای ایتوب آراده بیک کوب مشترک
 و مرادف لفظلر و اسمسز مسمی لرغه اسملر و نورلی نورلی اصطلاحلر

میدانغه چغوب تلمز ده بایلق و کینکک حاصل بولاچقدیر.

صنکره مخاطبلری مختلف طائفه لردن بولغان محرر و خطیبلر
مخاطبلرینه آنکلاتونی بالطبع رعایه ایتد کارندن همان هر کیمگه
آنکلاشیلاتورغان اوز سوزلر مزی صایلاوغه مجبور بولاچقدیر.
مثلا آذر بایجان خلقی « کومک » دیسونلر. طاگچیلرننک
مخاطبلری کوبرک روس سوزلرین فاتشدر و چی طائفه بولغانغه
تلهسلر « پاموق » یا که « پومچ » دیسونلر. ترکار « اعانه »
دیسونلر. ترکستانلر « یاردم » دیسونلر. صنکره بو سوزلر هر طائفه
آراسینه کروب معنی لری ظاهر بولغاچ طبیعی ترجمان چریده سی
(هر طائفه آنکی طرفان اوز لسانمز برلن سویلاب ممکن اولدقچه
اجنبی لسان فاتشدرمازغه کرک) دیه چکده عموم طائفه لرگه خطابنده
« کومک » دیه چکدر.

شولای ایتوب طبیعی صورتده بر مشترک تل حاصل بولاچقدیر. دیمک
بز هر طائفه مخاطبلر رمز گه آنکلاترغه طرشایق صرف نحو املا
قواعدین یاصاب رعایه ایده ییک. بز طیمیده فالورمز دنیا اوزی بز گه
مشترک بر تل یاصاب بیره چکدر.

بزگه بوکونده بر نچی مرتبه ده باشلارغه تیشلی اش مکتب و مدرسه لر
آچو، دارالمعلمین و دارالمدرسین لر آچو، و هر طائفه، آنا لسانیننک
صرفین نحوین یاصاب شول قواعدگه موافق اوزلریننک بالالری ایچون
قراعت کتابلری یاصاو، صنکره عمومی لساننی تیزرک کلتورر ایچون
(خریصتامانیا) کبی تورلی طائفه ننگ تصنیف لردن کوجوروب یازغان
تاریخی و جغرافی و سائر تربیه گه دائر مقاله لردن عبارت کتابلر یاصاب
هر طائفه ننگ مکتبلرنده اوقونمق تیشیلیدر. احمد جان.

سلامتسکتی صاقلاو ایچون لازم اولان بعض قواعد

صحتنی صاقلاو اولدن صاغ جسمنی سلامتسکده اینک یوغاری درجه گه
واؤلدن آورو جسمنی سلامتلا نورلک درجه گه کیتروچی بعض قواعدنی
رعایه دن عبارتدرکه، اول قاعده لر دن هوا، آزیق، یوقو کبی ترکک
ایچون لازم اولان نرسه لر گه متعلق برنجی درجه ده گیلری اولدیغی
کبی یاتا تورا تورغان اورو ننگ، بدننگ پاکلگینه وریاضه بدینه گه
(ژیمناستیکاغه) متعلق ایکنچی درجه ده گیلریده واردر.

معلومدرکه ترککلهز هوا ایلان قائمدر. بناء علیه صولادیغیز
وقت اچکه آلدیغیز هواننگ بیک صافی بولوی وتورلی اشاکمی ایسلردن
آرو بولوی لازمدر.

اوشبوننگ ایچون حفظصحت جیتندن صاولقنی صاقلاو ایچون شهرلرده
تروغه قاراغانده صحرالرده اوللارده تورو آرتقدر.

هوا اوپکه واسطه سیله قاننی ضررلی نرسه لر دن (غازلردن) صاقلار *
قان ایسه بتون اعضالرنی بر نظام وترتیبکه قویار چونکه قان بتون
تنده دائم حرکت ایتوب تورماقیله هر بر اعضانی جانلاندر
واعضاننگ هر تورلی کیموگان برلرینی تولترو (خدمت ایلان
کیمگان بتکان کوچرنی قایتارا) در *

سویله دکمز چه قان بتون بدننی بر نظامغه قویدیغندن وبار اعضاغه
حاکم اولدیغندن قاننگ اوز وظیفه سیننی ادا ایتمک ایچون کرکلی
اولان اوصافنی جامع اولمقی شرطدرکه، اولده آزیق وهوا ایلانگنه
مکن اولور.

آشادیغیز اچدیگمز آزیقلمایع (صیوق) بر حاله کلدکده معده
آرقیلی بدنغه تارالدیغندن طعامنی اول حالگه کیتروچی ده معده آش قزانی
اولدیغندن هر جسمگه هر وقت، وزمانغه اوزینه مناسب طعامنی انتخاب تیوشدر
زیرا هرکیمگه معلومدرکه قش کوننده فائده لی اولان بعض طعام

جای کوندن فائده‌لی اولوی شوپله تورسون، حتی ضررلی اولدیغی کبی بعض کیشیلرنک طبیعتینه موافق اولان طعامده باشقه‌له موافق اولماز. طعامنک وقت وزمانه مناسب اولمقی لازم اولدیغی کبی یئارک مقدارده اولمقی وتورلی وقتده تورلیچه اولمقی ده لازمدر *

سلامتکنی صافلاوده آش صونی تناول رو شیمینک وقتلرینک ده زوروق اهمیتی واردر * آشاو اچو هر کون بر وقتده بولورغه تیوش آشدن صونک یئکلرک اشلر ایلان شغللار گه کرک یخشی چاینالمگان طعام معده‌نک خدمتینی آرتدر دیغندن صنعی تشلر ایلان بولسده چایناده دقت تیوش * آش آرتدین اوق اوقومق آغر اشلر اشلمک وکوب صو ایچمک ضرر لیدر *

آشاو اچوده کشی اشبو فاعده‌لر نی رعایه قیلماسه بدنکه تدریجا (آفرولاب) ضعیفک کیله کیله آرنه صالحندن آرنه فرودن خلاصه کچکنه گنه سبیلردن عاقبتی قورقنچلی زور آورولرغه دوچار اولور *

یوقی اعضالر نی یال ایتدیه اعضالر اوز وظیفه‌لرینی دائم ادا ایتمک ایچون یوقوغه بیک آرتق محتاجدر لر آلائی بولغاچ یوقی برنچی ضرور نرسه لردن وصحتنک ده برنچی قانونلر ندر *

یوقی ننگ وسطی مدتی ۷ ساعت ایسه ده بالالار وضعیف خاتونلر ۸ ساعت قدر یوقلی بیلور لر *

تونگی یوقی کوندزگی یوقیغه کوره فائده‌لی وکیچده اوزاق اوترو بیک ضرر لیدر * یوقیننک اینک فائده‌لیسی یارتی تونگه قدرلی بولغانیدر * یارتی تونگه قدرلی بولغان بر ساعت یوقلاو، یارتی توندن صونک ایکی ساعت یوقلاو قدرلی بدنکه فائده‌بیره دیب ایتلر صحتنی صافلاو ایچون بدننک، تورا تورغان یرننک نظافینه‌ده رعایه لازم اولدیغی قدر ریاضه بدنیه (ژیمناستیکه) ده باخصوص اوزاق وقت اوتوروب اشلاگان کیشیلر گه تیوشدر *

باب النساء

الکگی نسخه ده ایر و خاتون ننگ اشلری بر برینه باغلی و آنلار-
ننگ انفاقلاری و کور کام معیشتلری سیبلی عالمننگ نظامی و بنی آدم ننگ
نسلی توزوک و دایم بولمقی امیدلی اید کینی بر آز ایتولگان ایدی *
بو دفعه ده بر آز علاوه ایدله درکه اوشبو روشلی کم بر یورط خلقیننگ
بختلی یشاولری و راحت راحت کون کورشلری آلدای کونلرنده
خوفسز بولولاری ، عالم انسان و عالم اسلامغه بخشلی اولاد و نسل
باغشلاب یاردم ایتولری ایچون ضروردر

ایر: دین و دنیا جهتلرنجه معرفتلی ، کسبکه حاجت قدرلی مال
یوناتورگه قدرتلی ، اهل بیتی (زوجه سی و بالالاری و خدمتچیلری)
نه سوزی نفوذلی و قلبی شفقتلی ، و کرکنجه غیرتلی و حمیتلی بولسون
ویورط طشنده بولغان کرک یراغنی همه سینی یتشدرونی - زوجه سنی
بو خدمتلرده کوچلاماینجه - فقط اوزینه تیوشلی بلسین دین و دنیا
اشلرنده کرگی قدر آنکلی بولسون ؛

خاتون: ایریننگ مالینی یورط ججازینی بخشلی صاقلا سین ، آش
واسبابینی اسرافسز بخشلی ر و شده ترتیب ایتسین ، حفظ هیات و صحت اسبابینی
حاضر لاوده و اصلاح ایتوده معرفتلی و قدرتلی بولسین ، والحاصل یورط
ایچنده بولغان خدمتلرنی یوناتمکنی و کرکنجه اوتامکنی اوز بوروچی
دیو بلسین بالالارینی بخشلی تربیه قیلسین آداب اوگراتسین ، یمانلقدین
یراق آسراسین ، گوزل خلقارغه قزقدر سین ، سبق اوقولارنده ،
یاردم ایتسین ، اوست و باشلارینی بخشلی کوزانتسین ایرینی مشروع
بولغان قدرلرده طنکلا سین و قدرلا سین و آننگ شفقت و یاردمینه قارشلی
تشکر قیلوچان بولسین *

آلابوغا (مورط) آخوندى مسعودى افندينىڭ مقالهسى حجاب حقنדה

خاتونلرنىڭ قاچو مسئله سنده دفت قيلمق اسلاميت مقصودنچه امة مصطفويه اخلافنچه برنجى كرك امرلر دندر. لکن باشقه احكام شرعيه ده بولدىغى كى بو توغرىده ده شرعى دليل كورساتمه ليدر، اوز نكننك كىف وراى لرنك بلانگنه نينداى نينداى دليل لر كتورلسه ده عامه نى قناعت قىلدروب بولمس دور. اسلام خاتونلرينىڭ قاچماغندان يا وروپالقلر مسلمانلق نى نفرتلى كوروب، بو توغرىده حتى نشريات قىلسه لره، بونده شونى سؤال قىلیم: يا وروپالقلر بلان اسلاميت آراسنده نزع توتقان مسئله فقط يوزننك يا وروپاچه آچق، يا كه اسلاميت چه يابوق يورماك كرك لگنده توقيتىمى؟ خير! چونكه شريعتنىڭ عورت نانوماغان يوزنى آچيق قىلماقده ودرستلىكنده اختلاف يوق ديماك كى مسئله نىڭ حللنده سويلاشمك كه بر آرمى متعصب قنه بولمق لازم: شريعت يوز اورتو مسئله سنده سويلاشوب، آچيق يا كه يابوق بولمق كرا گنده اشنى اوزگان، شولايدى احتياط طرفن كوز آلدينه كتوروب قويغان: آلده كورساتوله چك صورتچه، آچيق يورماكدان نينداى آقتلر كىلدكن بلدرگان. درست بزننك يا وروپالونوچىلارمز يوزننك آچيق يورماك جوازينه توگل، حتى شرعا كرك ايكانلگينه ده بعض واقعه لرنى كتوروب دعوالرون اثباتقه ترشورلر، لکن اول افنديلر، عالمده استثناسز حقوقنك بولمىقن خاطرلرينه كىلتوروب، اولرخصت لر بولغانده ده الضرورات تبيح المحظورات قاعدهسى ايلانگنه ايدكلرن ايسلارينه آلورغه كرك ايدى.

بو يوز اورتو مسئله سنده نزع فى الحقيقه شونده در: يا وروپالقلرنى مثال توتوب يوز اورتو مسئله سینه قوشمته آنلرنىڭ خاتونلرينىڭ «ايمانسپاتسید» سن حریتن ديمك بعينه اسلام خاتونلرينه يوكلا تلما كنده در، يعنى يا وروپاچه قاچماس سزلقننك لازمى شول دور ديمك، شريعندان

اوزب یا اروپائی رهبر (مثال) فیلساف فاماس سزلق ایلانگنه اش توقنامی، یاوروپالقرننک طعنی یوز پرده سن آچوبقنه بتمی، آنلرننک طعنی یوز پرده سن آلوب شونی سلکوب قووب یبارمک فکرینه کرمک تعلیم اسلامیه دین حمیت سزلیکدر. برادیب، خاتونلرننک ترکک - لریننک کورکاملندرلماکی ایچون آنلرننیده انسان بلمک ایچون یوزلرون آچیق قیلیمق لزومن سویلایور، یاوروپالقیغه، توغریسی دین سزلیک عالمنه تقلیدکه اوندایور، حالبوکه شریعت نقطه سن دین قاراغانده نساء اسلام البته یوزلری پرده لی کیونچه ده هیچ مدنی مملکت خاتونلری مالک بولمغان ایرکنچیملک لرگه خواجه لدر. امریقای شمالیه جمهوریتن مثالغه آلیق، علوم و معارفده ترقی سی کنج لریمز طرفندین سویلانوب کنه توگل، هر افعال و اطوارمزی آنلر حرکتینه تطبیق داعیه سینه قدر کیده لر، درست، خاتونلریننک یوزلریده آچیق، باشلریده یالانغاچ اول حریت بار، لکن نساء اسلام باشینه یوزینه پرده سن یابنغان حالنچه حضور حضور تصرف یابنغان خواجه لک کورستکان ماده لرده، آنلرننک خاتونلری یالان باش آچیق یوز کیونچه تیلهر و ب مظلومیت کوستره لر. شمالی امریقاد قز، کرک طول خاتون ایرگه بارمق ایلان جمیع اموالی زوجی تصرفینه کر و ب زوجی مالک بولادر. تیگوز سلامت و قتلرنده ایرندن اذن سز بر اورلق دانه سینه تصرفه مالک بولمدیغی کبی، بناگاه ایری وفات بولسه، آتاسندن آلوب کیلگان اموالی ایری اشیاسی برابرنده قسمتکه کر و ب خاتوننی قانلو یاش یغلاتادور. نیویورق کبی مشهور جهان بر شهرده بولان واقعنی نکتورسام آمریقاد، نساء طائفه سیننک حقوق دین نی درجه محرومیتلری آرتق آنکلانورایدی سوز اوزایوندن قز قووب ترک قیلدم^(۱) شوشندان آنکلامق ممکن، حریت ولو پرده ایچندین گنه بولساده اوزنکننک حقوقنکا

(۱) شویله ظلم لر بوزمانغه چه نظام ایلان حمایه ایدیلوب، فقط حاضرنده آن دای حق سزلقارنی بتورماک فکرینه کرسد لرده، البته بر نظام بولغان اشنی، خصوصاً ظلم بایند، تیز بتور و ب بولمیدر.

خواجه بولمقده دور، توگل يالان باش حالده حقوقدان محروميتده *
 ايكنچي ياقدين فاراساق دخيده شول كورونه، ياوروپاننك آرخيولوكلري،
 اديبلري فكرلاب سويلا ب ميدانغه چقارالار: مقدمده رجال ايلان نساء
 آراسنده تمام مساوات بولوغنه توگل، حتى بروقت بعض قبائلده ايرلرننك
 حقوقى خاتونلرغه نظر اكيملر كورلما كيده بولمش، بوننك اثرى قديمى
 گير مانسه لر عاداتنده كورلدى كى كى، حتى آفريقه ده بعض قبائلده
 زمانمزه هم مثبت واقعه ايدكى ايلان علاوه ايدله ر. ايندى شوشيلارنيدده
 بر طرفدين خاطر مزگه آلساق كورامز، ترقى، خاتونلرغه حرىت بيرام ديوم
 آنلرننك يوزون و بلهلام دخيده قايتوشلرن آچمقده توگل، بلكه كسب
 معرفتده وشونكار حس اويا نما قده در. مجرد خاتونلرننك ايرلردين
 حقوقده آرتق سايلما قلى ريدده آفريقه ننگ وحشتدن چقوينه سبب بولا آلمغان.
 ايرلر يوزلرمز آچمقده يوريمز، شول يوز آچيق ليغندا نغنه فايده كورامز مو؟
 معرفت ترقى كرك لكينه حسمز اويا نما قده آفريقه آمرىقه وحشى لرى
 قدر نچه يالانغاچ يورسا كده فايده اميد دگلدلر.

عجب! ياوروپا محرلرينك اسلام قادينلرى حقنده جانلرى آرتق آچيور.
 ايرلرينى ديميمده، قادينلرى بيله اسلام قادينلرى ايچون حسرت
 يوتالار، شونلر جمله سندن ادبيه گلنار، اولگه لىبيدوا، بتون قايفوسمين
 اسلام قادينلرى ايچون چيگوب بار راحتين آنلرننك تامين حقوق
 و حرىتينه باغشلا يورلار.
 (آخري وار)

زیمستوانک قزان اویازی شعبه سینک مسلمانلارنی اوقوتو توغر یسنده
استشاره لرینه اهل بصیرت برله مشاوره صونکنده ویرگان جوابزننک
مضمونی:

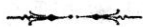
مسلمانلار فرق و نیچه یلدن بیرو خلق فائده سینه توتار ایچون
دیوب زیمستوا خزینه سینه روسلار برله برابر توتقارسنز آقچه تولای
کلسه لرده مسجد و مدرسه لرینه زیمستوادین (زیمستوا خزینه سنده
بولغان آقچه لارندین) برده یاردم کورما یلر باری روس قومی فائده لانا لار *
مسلمانلارغه بواش بیک آغر کورولا، آرالارنده تورلی سوزلر کوبایا
اوزلرینی بوتوغریده مظلوم دیوب بلالار * زیمستوا کورستمک وقیلمق
تلاگان روسچه اوقو قاتوشلی مکتبلر - مسلمانلارنک اوز کینکاش
وتیلا کیری بو نیچه بولغانده فائده لی بولوراق ایسه ده کوب زماندین
بیرو روسچه اوقو اوقوتو اشنده میسبونیرلک و آبروسیتلک قاتوشنا
کاگانلکینی مسلمانلار بیک یغشی آنکلاغانلقلارندین بیک قورقوب
قالغانلار روسچه اوقو دیگاج اوک روشینه وفلانینه باقمای اویلامای
تیلامایمیز آندین قورقامز دیوجوابقه آشوغالار کرکنچه (دینارینه زیانسز
دنیا لارینه فائده لی روشده) روسچه اوقوتونی حاضرگی کونده طنکلارلق دگلار *
آلایده زیمستوا خلقنک اوپکالارینی آزیتورغه، کونکلرینی یومشاتورغه
تروشو آنلارنک اوز آقچه لارندین اوز حقام ندین زیمستوا خزینه سینه بیغولغان
الوشلارندین اول مسلمانلار فائده سینه مسلمانلار اوزلری تیلاگان روسچه
صرف قیلو تیوشلی کورولادر *

بوتوغریده بز بایتاق آنکلی و اوقوغان مسلمانلار برله مشورتلر
ایتدک و اوشبوتوبانده یاز ولاچاق اوچ ماده نی سزگه عرض ایدرگه لایق تابدیق *
(برنچی ماده) مسلمانلارنک بو کونگاچه مسجدلر حضورلارنده بولغان
مکتبلرینه آلارده دنیا حاجتی علملر، حساب، یازو کبی لرده اوقولغان
سارتین اوزلری پر یغورسزغنه صورغانده ده روسچه اوقونی شرط قیلما ینیچه

یلوتورلوق، یاقتورتورلوق، خلفه تربیه ایدلورلک الوش ویرمک تیوشلی *
 (ایکنچی ماده) مسلمانلارغه زیمستوا هر وقت فائده و یاردم ایتمک
 بولسه مسلمانلار اتفاقیننک ۱۹۰۶ سنه میلادیه آغوستنده بولغان اوچنچی
 ییغونلاری قرار نامه سی موجبنه یاردم ایتمسونلر مسلمانلار قناعتلانور
 و راضی بولور روشده اعانت شونده غنه بولور دیو بلامز *

(اوچنچی ماده) بو ۱۹۰۶ سنه ۳۱ مارتده معارف ناظریننک غیر
 روسلر ایچون قرار ویرگان قاعده سی وهم اوشبو یل نو یابر ایچنده مجلس
 وزراغه قویغان لایحه سی مسلمانلارغه بیک قتیغ بر ولادر اول قاعده
 ولایحه گه آنلار اصلا راضی بولاچاق دگلر قزان اویازی زیمستواسی ننک
 حاضرگی لایحه سیده مسلمانلر خصوصند ده بولغان شول ۳۱ نچی مارت
 قاعده سی بوینچه راق بولغانغه زیمستواننک اول لایحه سندین ده کوب
 ماده سینى مسلمانلار طنکلا سیلری کله ای *

امضاع. علییف.
 اس. آلکین.

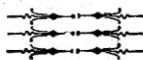
مدرسه محمدیه شاگردلری آغز ندین
 احمد بای ایچون قسقه غنه مرثیه

عقلر حیران فاله اویلی فالسانک
 تیکشرب دقت برله کوزنی فالسانک
 بودنیانک التفاتسز آغشینه

یوق شفقتی تیلرب خالدن تاپسانک
 دانالرنی توفراق قیلوب آسقه آلا
 آرتنده کوبهی کوزلر یغلاب قالا
 برملتنک آتاسی کبی بولوب

مالن جانن فدا قیلغان اول بیچاره

هر كشي ننگ حقنكده بغيري يانا
 ملتنيك برسي ايدنيك احمد آغا
 قومي او چون كوب ماللارين صرف ايدب
 منكلرچه مكتب صالحان اوشبو دانا
 مونيك او چون يركوك، قوش قورت ماتم توتب
 هر قايوسي او كسوب او كسوب حسرت يوتب
 ايسان ايركان قدر نكني بله آله اداق
 قولدن كيتكاج نه چاره بولمي جيتوب
 ايشتلگاج رحلت ايتكان خبرلري
 قاره تومان حسرت باسدي شهرلري
 ماتم توتوب در سلر توقيتلوب
 دعائلر ايتديلر سحرلري
 مدرسه محمدی اوشبو كونده
 ماتم توتوب دعاً ايتدي قاره تونده
 جمله شاگرد قايغوسي باشدن آشوب
 هر قايوسي مونكلي ايدی حسرتنده
 جناب الله اورنيني جنت ايتسون
 جنت المأوى ده اورن توتسون
 فخر عالم رسولمز قارشو آلوب
 دعامز شول : كنداوزينه كورشي ايتسون

الدين والادب مجلهسى ايچون مشترى دفترى آچىق
ايستگان آدميلر گه برىچى نسخهسندين باشلاب يبارلور. كله چاك محرم
باشندين (ايكنچى سنهسندين) آيده ايكى مرتبه نشر ايدلسه كرك.

مجله ننگ قيمتى: | يلغه ۳ صوم.
يارم يلغه ۱ صوم ۵۰ تين.

آدرىس: قزان ملا عالم جان.

ياكه: الدين والادب.

قزانده اوز يورطمه اخشامدين صونك يموشلى كشى قبول ايدلور.